

Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) rondt binnenkort de Natuurverkenning 2010-2040 af. Met dit themanummer willen we in grote lijnen laten zien hoe de Natuurverkenning tot stand is gekomen en welke resultaten dit heeft opgeleverd. Ook besteden de artikelen aandacht aan keuzes die gemaakt zijn bij het vervaardigen van de Natuurverkenning. Meer informatie over de aanpak en resultaten van dit project vindt u op de website www.natuurverkenning.nl.

De vorige Natuurverkenningen, waarvan de eerste in 1997 uitkwam, verschenen in een periode van relatieve rust rond het natuurbeleid. Dat beleid kende immers grote continuïteit, met als belangrijke focus het realiseren van een samenhangend netwerk van natuurgebieden, de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Inmiddels is het natuurbeleid, zeker in de ogen van hen die daar direct bij betrokken zijn, in turbulente tijden terecht gekomen. Het artikel van *De Wit et al.* gaat hier op in en schetst de politieke en maatschappelijke context waarin de Natuurverkenning tot stand is gekomen. In de forumbijdrage neemt *De Lijster* nog iets meer afstand en beschouwt vanuit een bestuurskundige invalshoek de ontwikkelingen in het natuurbeleid. Zij ziet dat er in het debat over natuur ruimte is ontstaan om vanuit meerdere perspectieven het natuurbeleid te organiseren.

De Natuurverkenning 2010-2040 speelt op deze ruimte in door vier scenario's te ontwikkelen die een sterk normatief karakter hebben. *Rijk van Oostenbrugge* schets het raamwerk van deze zogenaamde kijkrichtingen. Deze twee pagina's direct na dit redactioneel dienen als referentie waar de andere artikelen naar verwijzen. De kijkrichtingen leveren sterk uiteenlopende beelden op voor het Nederland in 2040 en maken duidelijk welke keuzes op het beleid afkomen. Beleid dat niet alleen wordt gemaakt door de (rijks)overheid, maar ook door maatschappelijke organisaties. Om die reden is bij het maken van de Natuurverkenning een groot aantal mensen en organisaties betrokken, via workshops en via interviews.

De Natuurverkenning is een scenariostudie. In het artikel van *Dammers et al.* wordt beschreven wat dit inhoudt en hoe dit voor de Natuurverkenning is uitgewerkt. Voor het vervaardigen en beoordelen van de kijkrichtingen zijn diverse methodes gebruikt. Zo zijn modellen ingezet, experts bevraagd en kaartbeelden ontworpen. *Van Hinsberg et al.* bespreken de toegepaste methodes. Het artikel van *Van Egmond et al.* gaat in op de belangrijkste conclusies van de Natuurverkenning die uitmonden in bouwstenen voor beleid.

Een belangrijk uitgangspunt van het project Natuurverkenning was dat het product in interactie met beleid en samenleving tot stand zou komen. Dat betekende onder meer dat tijdens het traject tussentijdse resultaten zijn ingebracht in beleidsprocessen. *De Wit & Hajer* geven in het laatste artikel een reflectie daarop. Het PBL wil deze ervaringen graag breder delen. PBL en de WOT Natuur en Milieu (Wageningen UR) organiseren daarom in samenwerking met LANDSCHAP en de WLO in het voorjaar van 2012 een conferentie over de interactie tussen wetenschap en beleid waarbij de Natuurverkenning een casus is. De definitieve datum voor de conferentie zal worden aangekondigd op de websites van LANDSCHAP en de Natuurverkenning.

RIJK VAN OOSTENBRUGGE, PETRA VAN EGMOND, IRMA JORRITSMAN, JOS DEKKER, JERRY VAN DIJK & HARM DUEL (GELEGENHEIDSRÉDACTIE)

Drs. R. van Oostenbrugge
Planbureau voor de Leefomgeving,
Postbus 303, 3720 AH Bilthoven
rijk.vanoostenbrugge@pbl.nl
Ir. P.M. van Egmond
Planbureau voor de Leefomgeving
Ir. I.T.M. Jorritsma WOT Natuur
en Milieu, Alterra, Wageningen UR
Drs. J.N.M. Dekker
redactie LANDSCHAP
Dr. J. van Dijk
hoofdredacteur LANDSCHAP
Drs. H. Duel redactie
LANDSCHAP